

הדף היומי בהלכה

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן פולטית לחינוך
עידוד לימוד התורה

יום שלישי ז' באדר א' תשע"ו

הלכות תפילה סימן צ עמוד 244

ב'דף היומי בהלכה' הנלמד היום נעסוק בנושא:

באיזה מקרה אסור להתפלל בבית הכנסת? • איזה הבדל הלכתי יש בין הנוסע לבית הכנסת להולך רגלי? • מתי מצוה לרוץ בקרבת בית הכנסת ומתי אסור?

באיזה מקרה אסור להתפלל בבית הכנסת?

הנמצא בבית הכנסת יחד עם ציבור שטרם התפלל, אסור לו להקדים ולהתפלל לפניהם, משום שמבזה בכך את הציבור, (וכן מפסיד בכך את מעלת 'תפילה בציבור' בשלמותה). ובמקרה שמותר להתפלל ביחידות, יש לעשות זאת מחוץ לבית הכנסת. וכתבו הפוסקים שדין זה אמור רק בנוגע לתפילת העמידה, אבל פסוקי דזמרה או ברכות קריאת שמע מותר להתחיל לפני הציבור; ויש שחולק על כך. [סעיף י' וס"ק לד-לה; ביאורים ומוספים דרשו, (24), 33 ו-34]

איזה הבדל הלכתי יש בין הנוסע לבית הכנסת להולך רגלי?

שני בתי כנסת, האחד קרוב והאחר רחוק - ישנה עדיפות לרחוק, בְּשֵׁל השכר הניתן על כל פסיעה; ואף אם חולף בדרכו על פני בית הכנסת הקרוב - אין בכך איסור 'אין מעבירים על המצוות', כיון שהוא בדרכו לקיים את אותה המצוה, ובהידור יִתָּר. ובנסיעה ברכב אין עדיפות לרחוק על פני הקרוב, משום שאין 'שכר פסיעות' לנסיעה. ואם בבית הכנסת הקרוב יש ציבור גדול יותר, יש להעדיפו על פני הרחוק. [ס"ק לז; ביאורים ומוספים דרשו, 38 ו-40]

מתי מצוה לרוץ בקרבת בית הכנסת ומתי אסור?

מצוה להחיש את הצעדים ולרוץ בעת שמתקרבים לבית הכנסת, או בכל מצב בו ניכר כי הריצה היא לקראת עשיית מצוה. ובבית הכנסת עצמו אסור לרוץ, מפני כבוד השכינה; ומי שנקרא לעלות לתורה - ילך בזריזות, אך לא במרוצה. וכן בעת היציאה מבית הכנסת אסור לרוץ, כיון שנראה הדבר כאילו היתה השהייה בבית הכנסת למעמסה עברו, אולם ההולך על מנת לשוב, או ללמוד תורה - מצוה עליו לרוץ. [סעיף יב וס"ק מ, מא ו-מג; ביאורים ומוספים דרשו, 41]

אתמול למדנו

- חובה על האדם להתפלל את תפילת העמידה בציבור של עשרה אנשים, וצריך שכל המתפללים יתחילו את תפילתם בשווה.
- כפי שנאמר בספר משלי, "בְּרֵב עם - הדרת מלך", ולכן כאשר ישנם שני בתי כנסת, אשר באחד מהם מתפלל ציבור גדול ובשני ציבור קטן - מצוה להתפלל בזה של הציבור הגדול.
- מי שאין באפשרותו להתפלל עם הציבור, יכוון את שעת תפילת העמידה שלו לשעה שהציבור מתפללים את תפילת העמידה, ובכך יִתְחַשֵּׁב תפילתו במידת מה כתפילה בציבור.

מחר נלמד

- עד היכן חובה לנוסע כדי להתפלל בציבור?
- האם לומדי תורה פטורים מתפילה בציבור?
- מהו חשבון השכר של 'עשרה ראשונים'?